

Satılan ürünün nihai tüketici tarafından iadesinde, satıcının ürünü iade almak istememesi ile tüketicinin iade edilen ürüne ait faturayı ibraz edememesi durumunda vergilendirme hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU
Özelge no	39044742-KDV.35-1200
Tarih	25.04.2014

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

İSTANBUL VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Mükellef Hizmetleri Katma Değer Vergisi Grup Müdürlüğü

Sayı : 39044742-KDV.35-1200

25/04/2014

Konu : Satılan ürünün nihai tüketici tarafından iadesinde, satıcının ürünü iade almak istememesi ile tüketicinin iade edilen ürüne ait faturayı ibraz edememesi durumunda vergilendirme

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzda, Şirketiniz tarafından internet üzerinden satışı gerçekleştirilen ancak kargoda zarar görmesi ve benzeri nedenlerden dolayı müşterileriniz tarafından iade edilmek istenen ürünlerin geri gönderilmesine ait nakliye bedelinin, ürünün bedelinden yüksek olması nedeniyle müşteride kalmasını tercih ettiğiniz, zarar görmüş ürünleri iade eden müşterilerden ise ürüne ait faturanın kaybedilme gerekçesiyle iadesini yapamayanların olduğu belirtilerek söz konusu iadelere ait bedellerin indirim konusu yapıp yapılamayacağının bildirilmesi istenmektedir.

Kurumlar Vergisi Kanunu Yönünden:

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun "Safi kurum kazancı" başlıklı 6 ncı maddesiyle, kurumlar vergisinin, mükelleflerin bir hesap dönemi içinde elde ettikleri safi kurum kazancı üzerinden hesaplanacağı, safi kurum kazancının tespitinde, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun ticari kazanç hakkındaki hükümlerinin uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

Diğer taraftan, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun "Emsal Bedeli ve Emsal Ücreti" başlıklı 267 nci maddesinde; "Emsal bedeli, gerçek bedeli belli olmayan veya bilinmeyen veyahut doğru olarak tespit edilemeyen bir malın, değerlendirme gününde satılması halinde emsaline nazaran haiz olacağı değerdir.

Emsal bedeli sıra ile, aşağıdaki esaslara göre tayin olunur.

Birinci sıra: (Ortalama fiyat esası) Aynı cins ve nevideki mallardan sıra ile değerlemenin yapılacağı ayda veya bir evvelki veya bir daha evvelki aylarda satış yapılmışsa, emsal bedeli bu satışların miktar ve tutarına göre mükellef tarafından çıkarılacak olan "Ortalama satış fiyatı" ile hesaplanır. Bu esasın uygulanması için, aylık satış miktarının, emsal bedeli tayin olunacak her bir malın miktarına nazaran % 25 ten az olmaması şarttır.

İkinci sıra: (Maliyet bedeli esası) Emsal bedeli belli edilecek malın, maliyet bedeli bilinir veya çıkarılması mümkün olursa, bu takdirde mükellef bu maliyet bedeline, toptan satışlar için % 5, perakende satışlar için % 10 ilave etmek suretiyle emsal bedelini bizzat belli eder.

Üçüncü sıra: (Takdir esası) Yukarıda yazılı esaslara göre belli edilemeyen emsal bedelleri ilgililerin müracaatı üzerine takdir komisyonunca takdir yolu ile belli edilir. Takdirler, maliyet bedeli ve piyasa kıymetleri araştırılmak ve kullanılmış eşya için ayrıca yıpranma dereceleri nazara alınmak suretiyle yapılır. Takdir edilen bedellere mükelleflerin vergi mahkemesinde dava açma hakkı mahfuzdur. Ancak, dava açılması verginin tahakkuk ve tahsilini durdurmaz.

Emsal bedelinin mükellef tarafından bizzat hesaplandığı hallerde, bu hesaplara ait kayıt ve cetveller ispat edici kağıtlar olarak muhafaza edilir.

...",

"Kıymeti Düşen Mallar" başlıklı 278 inci maddesinde ise; "Yangın, deprem ve su basması gibi afetler yüzünden veyahut bozulmak, çürümek, kırılmak, çatlamak, paslanmak gibi haller neticesinde iktisadi kıymetlerinde önemli bir azalış vaki olan emtia ile maliyetlerin hesaplanması mutad olmayan hurdalar ve döküntüler, üstüğü, deşe ve iskartalar emsal bedeli ile değerlendirilir."

hükümleri yer almaktadır.

Vergi Usul Kanununun 278 inci maddesi hükmüne göre, emtianın kıymeti düşen mal olarak emsal bedeli ile değerlendirilebilmesi için; emtianın iktisadi kıymetindeki önemli azalışın yangın, deprem, su basması gibi tabi bir afet veya bozulmak, çürümek, kırılmak, çatlamak, paslanmak gibi haller nedeniyle

olması gerekir.

Dolayısıyla, şirketinizin özelge talep formuna konu ettiği söz konusu zarar görmüş malları Vergi Usul Kanununun 267 nci maddesi hükümleri doğrultusunda emsal bedeli üzerinden değerlemesi gerekmekte olup, emsal bedeli uygulamasının ise anılan maddenin 3 üncü sırasında yer alan takdir esasına göre yapılması icap etmektedir.

Bu itibarla, bahse konu zarar gören mallar için ilgili vergi dairesine yazılı olarak başvurmanız gerekmektedir.

Yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde, şirketinizce satılan ancak zarar görmesi nedeniyle alıcı tarafından iade edilen ürünlerin maliyet bedeli ile takdir komisyonunca takdir edilecek emsal bedeli arasındaki tutarın stok maliyetlerinden indirilerek dönem hesaplarınıza gider yazılması mümkün olup, emsal bedelinin sıfır (0) olarak tespit edilmesi ve anılan emtiaların imhasına karar verilmesi durumunda ise, bu malların vergi dairesi temsilcisinin de bulunacağı komisyon huzurunda tutanakla tespit edilmek suretiyle imha edilmesi ve istenildiğinde şirketiniz tarafından bu tutanakların ibrazı şartlarıyla, stok maliyetlerinin, safi kurum kazancınızın tespitinde gider olarak dikkate alınabileceği tabiidir.

Vergi Usul Kanunu Yönünden:

213 sayılı Vergi Usul Kanununun "İspat Edici Kağıtlar" başlıklı 227 nci maddesinin birinci fıkrasında; "Bu Kanunda aksine hüküm olmadıkça bu Kanuna göre tutulan ve üçüncü şahıslarla olan münasebet ve muamelelere ait olan kayıtların tevsiki mecburidir." hükmüne yer verilmiştir.

Anılan Kanunun 229 uncu maddesinde fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesika olarak tanımlanmıştır.

Diğer taraftan, 385 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinin "Kapıdan veya Mesafeli Sözleşme Düzenlenerek Yapılan Satışlarda İade İşlemlerinde Belge Düzeni" başlıklı (4.) bölümünde, "4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanunun 8 inci maddesinde, işyeri, fuar, panayır gibi satış mekanları dışında önceden mutabakat olmaksızın tecrübe ve muayene koşullu satışlar kapıdan satış olarak tanımlanmıştır. Bu tür satışlarda tüketiciye yedi günlük tecrübe muayene süresi sonuna kadar malı kabul veya hiç bir gerekçe göstermeden reddetme hakkı tanınmıştır.

Kanunun 9/A maddesinde ise mesafeli sözleşmeler; yazılı, görsel, telefon ve elektronik ortamda veya diğer iletişim araçları kullanılarak ve tüketicilerle karşı karşıya gelinmeksizin yapılan ve malın veya hizmetin tüketiciye anında veya sonradan teslimi veya ifası kararlaştırılan sözleşmeler olarak tarif edilmiştir.

Bu tür satışlarda meydana gelen iade işlemlerinde belge düzenine ilişkin ortaya çıkan sorunların giderilmesi amacıyla aşağıdaki açıklamaların yapılmasına ihtiyaç duyulmuştur.

..

Bundan böyle, sadece kapıdan ve mesafeli sözleşmeler düzenlenerek yapılan satışlara ilişkin iade işlemleri için Vergi Usul Kanununun mükerrer 257 nci maddesinin Bakanlığımıza verdiği yetkiye istinaden iade bölümünün yer alacağı bir faturanın düzenlenmesi ve en az iki örneğinin müşteriye malla beraber gönderilmesi uygun görülmüştür.

Söz konusu faturanın alt kısmına açılacak iade bölümünde;

- Malı iade edenin adı soyadı, adresi, imzası
- İade edilen mala ilişkin cins, miktar, birim fiyat ve tutar yer alacaktır.

Bu şekilde düzenlenen fatura malla beraber müşteriye gönderildiğinde müşteri malı iade etmek isterse iadeye ilişkin bölümü dolduracak ve iki örnek olan faturanın bir örneğini mal ile birlikte malı satana geri gönderecek, bir örneği kendinde kalacaktır." hükmü bulunmaktadır.

Bu itibarla, şirketinizin mesafeli sözleşmeler düzenlemek suretiyle yaptığı satışlar için iade kısmının matbaa baskılı olduğu faturaları kullanması gerekmekte olup iade durumunda iadeye ilişkin bölümün müşterileriniz tarafından doldurularak ürünle beraber firmanıza gönderilmesi gerekmekte olsa da, müşterinin belgeyi kaybetmiş olduğu durumlarda kargo şirketinin tuttuğu kayıtlar ile düzenlediği taşıma irsaliyesinin bir örneği ile birlikte ürünü geri taşıma hizmeti nedeniyle tarafınıza kargo şirketince düzenlenen faturanın tevsik edici belge olarak kabul edilmesi de mümkündür.

Müşteriye hasarlı olarak teslim edilmiş olan ancak geri alım bedeli ürün bedelinden yüksek olduğu için müşteride kalması tercih edilen ürünler ile ilgili olarak ise, herhangi bir mal iadesinden bahsedilemeyeceği için Vergi Usul Kanunu hükümleri uyarınca herhangi bir belge düzenlenmesi gerekmemektedir.

Katma Değer Vergisi Kanunu Yönünden:

Katma Değer Vergisi (KDV) Kanununun;

- 1/1 inci maddesinde, ticari, sınai, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde Türkiye'de yapılan teslim ve hizmetlerin KDV ye tabi olduğu,

- 29/1 inci maddesinde; mükelleflerin yaptıkları vergiye tabi işlemler üzerinden hesaplanan KDV den bu Kanunda aksine hüküm olmadıkça faaliyetlerine ilişkin olarak kendilerine yapılan teslim ve hizmetler dolayısıyla hesaplanarak düzenlenen fatura ve benzeri vesikalarda gösterilen KDV yi indirebilecekleri,

- 29/3 üncü maddesinde, indirim hakkının vergiyi doğuran olayın vuku bulduğu takvim yılı aşılmamak şartıyla, ilgili vesikaların kanuni defterlere kaydedildiği vergilendirme döneminde kullanılabileceği,

- 30/c maddesinde, deprem, sel felaketi ve Maliye Bakanlığının yangın sebebiyle mücbir sebep ilan ettiği yerlerdeki yangın sonucu zayi olanlar hariç olmak üzere, zayi olan mallara ait katma değer vergisinin indirilemeyeceği,

- 34/1 inci maddesinde, yurt içinden sağlanan veya ithal olunan mal ve hizmetlere ait KDV nin, alış faturası veya benzeri vesikalar ve gümrük makbuzu üzerinden ayrıca gösterilmek ve bu vesikalar kanuni defterlere kaydedilmek şartıyla indirilebileceği,

- 35 inci maddesinde, malların iade edilmesi, işlemin gerçekleşmemesi, işlemten vazgeçilmesi veya sair sebeplerle matrahta değişiklik vuku bulduğu hallerde, vergiye tabi işlemleri yapmış olan mükelleflerin bunlar için borçlandığı vergiyi, bu işlemlere muhatap olan mükelleflerin ise indirim hakkı bulunan vergiyi değişikliğin mahiyetine uygun şekilde ve değişikliğin meydana geldiği dönem içinde düzeltecekleri, ancak, iade olunan malların fiilen işletmeye girmiş olması ve bu girişin defter kayıtları ile beyannamede gösterilmesinin şart olduğu,

hüküm altına alınmıştır.

KDV Kanununun 8/2 nci maddesinin Maliye Bakanlığına verdiği yetkiye dayanarak Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun kapsamında ödenen KDV nin iadesi konusunda 54 Seri No.lu KDV Genel Tebliğinin (B/1) bölümünde açıklama yapılmıştır.

Buna göre, tüketiciler tarafından malların iade edilip bedellerinin geri verilmesinin istendiği durumlarda, satıcı tarafından ödenen bedellerin KDV dahil tutarları tüketiciye iade edilecektir.

Yukarıda yer alan hüküm ve açıklamalar çerçevesinde Şirketinizin mesafeli sözleşmeler düzenlemek suretiyle yaptığı satışlarda müşterileriniz tarafından iade edilen ürünlere ait KDV tutarının;

- İade kısmının matbaa baskılı olduğu faturanın iadeye ilişkin bölümünün müşteri tarafından doldurularak ürünle beraber firmanıza gönderilmesi halinde bu belgeye; bu şekilde bir faturanın kullanılmadığı durumlarda ise tüketiciden iade edilen mala ait fatura ve benzeri belgeler alınarak iade edilen malın KDV tutarı satış bedelinden ayrı gösterilmek suretiyle düzenlenecek gider makbuzuna istinaden,

- Müşterinin fatura ve benzeri belgeyi kaybettiği ve ürünü kargo ile iade ettiği durumlarda kargo şirketinin tuttuğu kayıtlar ile düzenlediği taşıma irsaliyesinin bir örneği ile birlikte ürünü taşıma hizmeti nedeniyle kargo şirketince düzenlenen faturanın ibraz edilmesi üzerine düzenlenecek gider makbuzuna istinaden,

- Yukarıda belirtilen şekillerde işlem tesis edilemediği ve iade edilen mala ait fatura veya benzeri belgenin fiili imkansızlıklar nedeniyle ibraz edilemediği durumlarda makbuz üzerine alış belgesinin ibraz edilemediğinin açıkça belirtilmesi kaydıyla gider makbuzuna istinaden,

indirim konusu yapılması mümkün bulunmaktadır.

Öte yandan, nakliye bedeli ürün bedelinden yüksek olduğu gerekçesiyle müşteride kalmasını tercih ettiğiniz zarar gören mallar için yüklenilen vergilerin, KDV Kanununun 30/c maddesi hükmü uyarınca indirim konusu yapılamayacağı ve indirim hesaplarının da buna göre düzeltileceği tabiidir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026